

ÖZ

Yazar : Kadirbek SULTAKEEV

Üniversite : Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi

Anabilim Dalı : Maliye

Bilim Dalı: Maliye

Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi

Sayfa Sayısı: XXVI+115

Mezuniyet Tarihi : 22.03.2012

Tez Danışmanı : Yrd.Doç.Dr. Idris SARISOY

KIRGIZİSTAN’DA YOKSULLUĞUN ÖNLEMESİNDE MİKRO KREDİ

Mikro kredi, iş yapma düşüncesi olan düşük gelirli bireylerin; geçimlerini sağlamaları, potansiyellerini ortaya çıkarmaları, işletmelerini kurmaları ve geliştirmeleri için mikro kredi vererek onların mali durumun iyileştirilmesi için olanak sağlar.

Mikro kredi iki büyük sorunu çözer: Birincisi, bölgedeki küçük işletmelerin geliştirilmesine yardımcı olmak ve kredi tarihini oluşturmak. İkincisi ise, bölgesel düzeyde yoksulluğun ve işsizliğin üstesinden gelmeye yardımcı olmaktır.

1990'ların ortalarında, Kırgızistan bağımsızlığı ile beraber ciddi sosyo-ekonomik sorunlarla karşılaşmıştır. Piyasa ilişkilerinin gelişimi sürecinde ekonomik gelişmeyi engelleyen olumsuz eğilimlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bunlar: gelir dağılımı uçurumu, aşırı yoksul kesimi, yoğun işsizlik, girişimcilik becerilerinin yetersizliği, finansal sistemin gelişmemişliği vb.

Siyasi krizlerin olmasına rağmen, Kırgızistan'da mikro kredi hızla gelişmekte olduğu gözlenmektedir. Uygulaması çok başarılı olduğu için bu sektöre ticari bankalar da girerek girişimcileri destekleyerek mikro kredileri kullanırmaya başlamıştır. Ülkenin ana stratejik hedeflerinden biri - yaşam standartlarını yükseltmektir. Resmi rakamlara göre nüfusun önemli bir kısmı (yüzde 35'i) yoksulluk sınırının altında yaşıyor. Yoksulluğu önleme yöntemlerinden birisi ise ülkede istihdam yaratmaktır. Dar gelirli insanların çoğu işini başlatmak için ya da var olan işini büyütmek için banka kredilerine erişemez. Bu durumda onların kaynaklara erişebilmesi için mikro kredinin geliştirilmesi gerekir.

Bu alıřmada, Kırgızistan'da mikro finans hizmetlerinden yararlanan girişimci bireylere yönelik anket yöntemi ile yapılan bir arařtırmaya yer verilmektedir. Bu arařtırma ile mikro kredilerin, yoksulluk üzerindeki geliştirici etkilerinin ve düşük gelirli bireylerin iş ve gelir kazanmalarındaki katkılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte Kırgızistan'da mikro kredi uygulamalarının genel bir değeriendirilmesi de yapılmaktadır.

Anahtar Sözcükler: Mikro Finans, Mikro Kredi Sistemi, Mikro Finans Hizmetleri, Yoksulluk, Kırgızistan.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

Даярдаган : Султакеев Кадырбек

Университет : Кыргыз – Түрк «Манас» университети

Бөлүмү: Фиансы

Багыты : Финансы

Иштин сыпаты : Магистрдик диссертация

Беттердин саны: XXVI +115

Бүтүрүү датасы :22.03.2012

Илимий жетекчиси : э.и.к. доц. Идрис Сарысой

КЫРГЫЗСТАНДА ЖАКЫРЧЫЛЫК МЕНЕН КҮРӨШҮҮДӨ МИКРОКРЕДИТ КОЛДОНУУЛАРЫ

Жакырчылык менен күрөшүү жана жакыр кишилерди иш менен камсыз кылууда жана алардын жашоо абалын оңдоодо микро кредит зор мааниге ээ.

Микрокредит эки маселени чечет. Биринчиден жергиликтүү аймактарда кичи жана орто бизнести чоңойтот, ал эми экинчиден жакырчылыкты жана жумушсуздукту жоет.

Микро ишканаларды кажылоо, аларга микро кредит берүү ал ишканалардын чоңоюшуна, жаңы ишкерлердин пайда болушуна жана жумушсуздуктун азайышына алып келет. Бул жакырчылык денгээлин азайтып, коомдук бакыбаттулуктун өсүүшүнө алып келет.

1990 жылдан бери Кыргызстан көз карандысыз мамлекет болгондон баштап көптөгөн оор социалдык экономикалык проблемалар кошгоп келе жатат. Рыноктук экономикага өтүү денгээли начар болгондуктан мамлекеттин экономикалык өсүүсүнө терс залакасын тийгизген. Натыйжада, кирешелердин адилетсиз бөлүшгүрүлүшү, жакырчылыктын жогорку деңгээлде болушу, жумушсуздуктун өсүшү, ишкердүүлүк практикасынын жоктугу, финансы системасынын өнүкпөөшү жана кирешенин теңсиз бөлүнүшү негиз болгон.

Мамлекетибизде болгон саясаттык олку солкуларга карабастан микро кредиттик сектор өнүгүп келе жатат. Бул сектордун ийгилүүктүү иштешине байланыштуу банк сектору да ишкерлерди өнүктүрүү үчүн микро кредиттерди бере баштаган.

Микрокредит системасы өзүнүн функционалдык түзүлүшү менен жогоруда саналып өткөн маселелердин чечилишине, айрыкча жеке жактардын ишкердүүлүк жолу

менен кирешелеринин жогорулатуу жана жашоо шарттарынын жакшыртуу максатында маанилүү роль ойной алат.

Бул магистирдик диссертацияда, Кыргызстанда микро кредит ишканаларынын берген кредиттеринен пайдаланган жеке ишкерлердин арасында жүргүзүлгөн сурамжылоонун жыйынтыктарына орун берилген. Бул изилдөөнүн максаты, микро кредиттердин жакырчылыкка тийгизген таасири, кирешеси төмөн жараандардын жеке ишин куру жолу менен киреше табуусуна кошкон салымын изилдөө болуп саналат. Буга кошумча Кыргызстандагы микрофинансылык иш-чаралардын жалпы абалына баа берүүгө аракет жасалды.

Ачкыч сөздөр: Микрофинансы, микрокредиттик система, микрофинансылык кызмат көрсөтүүлөр, жакырчылык, Кыргызстан.

АБСТРАКТ

Исследователь : Султакеев Кадырбек

Университет : Кыргызско – Турецкий университет «Манас»

Отделение: Финансы

Направление : Финансы

Вид исследования : Магистерская диссертация

Количество страниц : XXVI +115стр.

Дата окончания : 22.03.2012

Научный руководитель : к.э.н. и.о. доц. Идрис Сарысой

МИКРОКРЕДИТОВАНИЯ КАК ИНСТРУМЕНТ ПРЕОДОЛЕНИЯ БЕДНОСТИ В КЫРГЫЗСТАНЕ

Микрокредитование позволяет бедным людям стать **микропредпринимателями** и улучшить своё материальное положение.

Микрокредит решает две важнейшие задачи: во-первых, помогает развивать малый бизнес в регионах, приучая предпринимателей работать с заемными средствами и формировать кредитную историю, а во-вторых, содействует преодолению бедности и безработицы на региональном уровне. Финансирование микропредприятия обеспечивает повышение общественного благосостояния за счет снижения уровня бедности, создания малых предприятий, их расширения и реорганизации.

В середине 1990-х годов, когда Кыргызстан только-только обрел независимость и за ним начались серьезные социально-экономические проблемы. Процесс становления и развития рыночных отношений сопровождался появлением ряда негативных тенденций, препятствующих дальнейшему позитивному экономическому развитию страны. К числу факторов, относится неравное распределение доходов, высокий уровень бедности, безработица, низкая предпринимательская способность, неразвитость финансовой системы, имущественная дифференциация общества и, как следствие, масштабное распространение бедности. Несмотря на политические

потрясения, феномен микрокредитования в Кыргызстане продолжает укореняться и развиваться. Практика оказалась настолько успешной, что к ней все активнее начинают подключаться и коммерческие структуры. За свою почти десятилетнюю историю предоставление микрокредитов в Кыргызстане способствовало оживлению экономической деятельности и обеспечило кредиторам устойчивый источник доходов.

Одна из главных стратегических целей Кыргызской Республики в настоящее время является повышение уровня жизни населения. По официальным данным значительная часть (более 35 процентов) населения живет за чертой бедности.

Одним из методов преодоления бедности является создание условий для развития предпринимательства. Большинству людей с низкими доходами недоступны традиционные источники финансирования для развития своего бизнеса. Выходом из создавшейся ситуации является развитие МФИ. Основная цель процесса развития микрокредитования – оказание помощи бедным слоям населения путем преобразования кредитования в более действенный инструмент поддержки разрабатываемой и реализуемой республикой стратегии сокращения бедности.

Ключевые слова: Микро финансирование, микро кредитная система,

Микро финансовые услуги, бедность, Кыргызстан.

ABSTRACT

Researcher : Kadyrbek SULTAKEEV

University : Kyrgyz – Turkish Manas University

Discipline : Finance

Type of study : Master Dissertation

Number of pages : XXVI +115pages

Date of graduation : 22.03.2008

Research supervisor : Associate professor İdris SARISOY

MICROCREDIT PRACTICES AND POVERTY REDUCTION IN KYRGYZSTAN

Micro-credit contributes to reduction of poverty through giving an opportunity to become microentrepreneurs, thus improving financial conditions. Microcredit addresses two major issues. First, develop small businesses in the region, teaching entrepreneurs to work with borrowed money and to build credit history. Second, maintain to overcome poverty and unemployment at the regional level. Therefore, it is expected that provision micro-enterprises with microcredit enhances social welfare by reducing poverty.

Since the beginning of 1990s along with large scale structural reforms social economic problems have been emerged. The process of formation and development of market relations in the past decade was accompanied by the emergence of negative tendencies that hinder further positive economic development. These factors include unequal distribution of income, high poverty and unemployment rates, low entrepreneurial skills, undeveloped financial system, property differentiation of society and as a consequence, a large-scale distribution of poverty.

Despite recent political turmoils, the microcredit lending in Kyrgyzstan continues to spread and appears to be viable in credit market. This progress started to attract commercial structures to participate in micro-credit organizations.

One of the main strategic objectives of Kyrgyzstan is to raise living standards. According to official dates a considerable part (more than 35 per cent) of the population lives below the poverty line.

One method of overcoming poverty is to create conditions for business development. Most people with low incomes can not access traditional sources of credit to develop their

business. One of the ways to solve this issue is to further develop microcredit system in country.

Key words: Microfinance, microcredit system, microfinance services, poverty, Kyrgyzstan.